

Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet) og Venstre, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Fri Grønne, Alternativet og Kristendemokraterne om at styrke undervisningen for anbragte og udsatte børn og unge.

16. marts 2022

Regeringen (S) har den 16. marts 2022 indgået en aftale med V, SF, RV, EL, KF, DF, LA, FG, ALT og KD om at styrke undervisningen for anbragte og udsatte børn og unge.

Alle børn og unge har ret til et relevant undervisningstilbud af høj kvalitet, uanset deres udfordringer og livssituation, og alle børn og unge skal have mulighed for at klare sig så godt som muligt og have mulighed for at forme deres eget liv. Det er særligt vigtigt, at gruppen af anbragte og udsatte børn og unge får en god skolegang og gennemfører en ungdomsuddannelse. Uddannelse er den stærkeste beskyttelsesfaktor for, at udsatte børn og unge får et godt voksenliv.¹ 85 pct. af eleverne på interne skoler aflagde ikke alle obligatoriske 9.-klasseprøver i 2019. De elever, som gennemførte afgangsprøverne, klarede sig markant dårligere end elever i folkeskolen og lidt dårlige end elever i specialskoler². Initiativerne i denne aftale vil søge at forbedre disse forhold.

En del af de udsatte børn og unge, der er anbragt på anbringelsessteder eller henvist til dagbehandlingstilbud, får undervisning på interne skoler. Desværre viser af rapportering på området, at mange elever på de interne skoler ikke får det undervisningstilbud, de har behov for og krav på efter folkeskolelovgivningen, og undervisningen er ikke altid af den nødvendige kvalitet og præget af lave forventninger til eleverne. En række kommuner løfter derfor ikke i tilstrækkelig grad deres myndighedsansvar.³

Aftalepartierne er enige om ændringer, så anbragte og udsatte børn og unge gennem en god skolegang får mulighed for at komme ud af deres udsathed og gennemføre en ungdomsuddannelse. Både kommunerne og staten skal tage et større ansvar. Aftalepartierne har særligt haft fokus på at sikre, at børn og unge på anbringelsessteder og interne skoler får den undervisning, som de har ret til, og at undervisningen har den fornødne kvalitet. Samtidig skal disse børn og unge støttes i at kende deres rettigheder og deltage aktivt i deres skolegang, ligesom de skal have bedre muligheder for at gennemføre en ungdomsuddannelse. Følgende initiativer har til formål at styrke skolegangen for anbragte og udsatte børn og unge:

¹ Børne- og Socialministeriet, KL & Socialstyrelsen. (2018). Der er god grund til at interessere sig for udsatte børn og unges skolegang!

² Det bemærkes, at datakvaliteten er mangelfuld i forhold til interne skoler, jf. initiativ 7 i aftaleteksten.

³ Børne- og Undervisningsministeriet (2021). Styrkelse af specialundervisningen på interne skoler i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder - Afrapportering fra den tværministerielle arbejdsgruppe

Tabel 1. Initiativer i *Børnene Først* på undervisningsområdet

1. Specialeplanlægning
2. Myndighedsansvar for dagbehandlingstilbud (frem over behandlings- og specialundervisningstilbud)
3. Økonomisk bæredygtighed og gennemsigtighed for behandlings- og specialundervisningstilbud
4. Styrket myndighedsansvar for interne skoler på anbringelsessteder
5. Styrket individuel vurdering og opfølgning for elever på interne skoler
6. Styrket tilsyn, rejsehold og implementeringspulje
7. Bedre grunddata om interne skoler
8. Styrkelse af kvaliteten i anbringelsestilbud på fri- og privatskoler med kostafdeling, efterskoler og frie fagskoler
9. Særlige indsatser for en mere varieret og motiverende undervisning for elever på interne skoler
10. Styrket inddragelse af elever på de interne skoler
11. Styrket mulighed for lektiehjælp for anbragte børn og unge på interne skoler ved frivillige hjælpere
12. Skærpet underretningspligt for fri- og privatskoler
13. Indsats for udbredelse af kendskab til børns rettigheder
14. Mulighed for at etablere forlængede uddannelsesforløb for anbragte unge på ungdomsuddannelser (forsøg)
15. Skolegang for elever med længere perioder af fravær og afdækning af mulighed for individuel dispensation til forlængelse af skolegangen ud over det 18. år
16. Tydeliggørelse af reglerne for undervisning på julemærkehjem

Aftalepartierne er enige om at drøfte indkomne høringssvar inden fremsættelse af lovforslag. Aftalepartierne er desuden enige om at følge op på aftalen sammen med relevante parter og interessenter fem år efter aftalen på baggrund af evalueringen, jf. initiativ 4.

De økonomiske konsekvenser skal DUT-forhandles med kommunerne. Finansieringsansvaret påhviler aftalekredsens partier. Såfremt der viser sig at være merudgifter ifm. fx DUT-kompensation, der ikke kan håndteres inden for den afsatte ramme, er aftalepartierne enige om at genbesøge aftalens initiativer.

Initiativ 1: Specialeplanlægning

Problem

Børn og unge på interne skoler på anbringelsessteder eller i dagbehandlingstilbud skal, ligesom andre børn og unge med særlige behov, have det rette specialundervisningstilbud, så de får de bedste forudsætninger for videre uddannelse og et selvstændigt liv. Mange brugerorganisationer har dog peget på, at de oplever, at der er sket en afspecialisering af det specialiserede social- og specialundervisningsområde efter kommunalreformen. De interne skoler, som er en del af specialundervisningsområdet, udgør et institutionslandskab med mange små skoler. Ca. 50 pct. af skolerne har under 20 elever. Det indebærer en risiko for manglende lærerkompetencer i alle fag samt manglende viden og specialpædagogiske kompetencer.

Løsning

Børn og unge med behov for specialundervisning skal have et undervisningstilbud af en høj kvalitet og specialisering – uanset hvor i landet de bor. Der skal etableres et fagligt grundlag for politisk stillingtagen til specialeplanlægning af specialundervisningsområdet. Det faglige grundlag skal give overblik over relevante tilbud og børn og unges behov i kommunerne. På sigt kan en specialeplanlægning bl.a. blive et værktøj for den enkelte kommunes visitation ift. at vælge det rette tilbud for elever med behov for specialundervisning eller specialpædagogisk bistand.

Som grundlag for politisk stillingtagen til specialeplanlægning gennemføres kortlægninger og analyser af den samlede vifte af specialundervisningstilbud, herunder specialundervisning og specialpædagogisk bistand i både folkeskolen og på frie- og private grundskoler, men også ift. STU, ungdomsskoler samt ASF-klasser og andre særligt tilrettelagte klasser på det gymnasiale område. Dette skal også omfatte den kommunale specialrådgivning til praksis. Arbejdet skal give et overblik over, hvilke undervisnings- og støttebehov eleverne har i skolen, og hvilke undervisningstilbud, der eksisterer målrettet dem. Formålet er at sikre, at børn og unge får den rette støtte i det rette undervisningstilbud. Kortlægningerne vil inddrage eksisterende viden, fx Børne- og Undervisningsministeriets igangværende evalueringer af inkluderende læringsmiljøer og specialpædagogisk støtte i folkeskolen og ASF-klasser og andre særligt tilrettelagte klasser på det gymnasiale område. Derudover inddrages også VISO's erfaringer med det sociale område og specialundervisningsområdet, som ligeledes indgår i Social- og Ældreministeriets igangværende "Evaluerings af det specialiserede socialområde".

Som en del af det faglige grundlag skal der udarbejdes en model for specialiseringstyper ift. børn og unges behov for specialundervisning og specialpædagogisk bistand. I udarbejdelsen af modellen og tilhørende målgruppebeskrivelser skal der tages udgangspunkt i børn og unges funktionsniveauer og behov frem for fx diagnoser. Arbejdet skal tage højde for Social- og Ældreministeriets igangværende "Evaluerings af det specialiserede socialområde" med henblik på specialeplanlægning på det specialiserede socialområde.

Specialeplanlægningen for specialundervisningsområdet skal understøtte, at børn og unge med behov for specialundervisning eller anden faglig støtte får den relevante støtte på det rigtige tidspunkt i deres udvikling. Specialeplanlægningen skal sikre et match mellem barnets behov og tilbuddets kompetencer under hensyntagen til den samlede børnegruppe og andre hensyn som eksempelvis nærhed til familie. Den skal give et samlet overblik over relevante tilbud til forskellige målgrupper, der kan understøtte bedre udnyttelse af ressourcer, samt give et grundlag for kommunalt, regionalt og nationalt at udvikle og sikre, at der er de rette specialundervisningstilbud med tilstrækkelig geografisk dækning på tværs af landet.

Der nedsættes en styregruppe i Børne- og Undervisningsministeriet (hvor opgaven forankres), hvor Social- og Ældreministeriet og Finansministeriet deltager. Styregruppen sikrer inddragelse af relevante parter og interessenter såsom KL, Danske Regioner, Børne- og Kulturchefforeningen, Danmarks Lærerforening, Socialpædagogerne, Skolelederforeningen, Samrådet af specialskoleledere i Danmark, Landssamrådet for PPR-chefer, Danske Handicaporganisationer (her med inddragelse af både et børne- og forældreperspektiv), FADD, Dansk Erhverv, Selveje Danmark, LOS, foreninger der repræsenterer fri- og privatskoler, efterskoler og frie fagskoler. Styregruppen skal følge arbejdet med at skabe det faglige grundlag for en kommende specialeplanlægning. Arbejdet forventes igangsat i 2022. Der skal på baggrund af det faglige grundlag tages politisk stilling til specialeplanlægning af specialundervisningsområdet i 2025.

Styregruppen skal sikre tæt involvering af forskere og praktikere, herunder også ledere, lærere og elever mv., i arbejdet med at skabe det faglige grundlag for en kommende specialeplanlægning. Inddragelsen af praktikere skal ske ved, at personer med konkret erfaring fra praksis får mulighed for at kvalificere det faglige grundlag og bidrage med perspektiver på, hvordan modeller, målgruppebeskrivelser mv. vil kunne anvendes i praksis. Inddragelsen skal ske løbende igennem hele processen.

Økonomi

Der afsættes i alt 10,7 mio. kr. i 2022-2025 til etablering af grundlag for politisk stillingtagen om specialeplanlægning. Midlerne anvendes til ansættelse af medarbejdere i Børne- og Undervisningsministeriet, inddragelse af praktikere samt eventuel køb af ekstern konsulentbistand, som skal stå for at udarbejde omfattende kortlægninger, ny model for specialiseringsniveauer på specialundervisningsområdet og målgruppebeskrivelser for elevgruppen.

Initiativ 2: Myndighedsansvar for dagbehandlingstilbud (frem over behandlings- og specialundervisningstilbud)

Problem

For mange børn og unge i interne skoler i dagbehandlingstilbud får ikke en undervisning af tilstrækkelig høj kvalitet, og der er væsentlige udfordringer med at leve op til folkeskolelovens regler. Kommunerne løfter ikke i tilstrækkelig grad deres myndighedsansvar for den interne skole. Mange elever får ikke tilbud om undervisning i den fulde fagrække, og fritagelser for fag sker uden en individuel vurdering. Undervisningsoverenskomsterne mellem stedlig kommune og intern skole lever i mange tilfælde ikke op til reglerne, og nogle kommuner varetager ikke i tilstrækkelig grad deres tilsynsforpligtelse over for de interne skoler. Hverken stedlig eller henvisende kommune har ansvar for indhold og kvalitet af den socialfaglige indsats i dagbehandlingstilbud, da de ikke er reguleret som et tilbud. Den manglende regulering betyder derudover, at dagbehandlingstilbud ikke er omfattet af krav til den økonomiske kvalitet, herunder krav om bæredygtighed og gennemsigtighed, som gælder for tilbud omfattet af lov om socialtilsyn.

Løsning

Børn og unge, der har brug for et kombineret behandlings- og specialundervisningstilbud, skal have et samlet tilbud af høj kvalitet, der lever op til kravene i folkeskoleloven og serviceloven. Den stedlige kommune får et samlet myndighedsansvar for dagbehandlingstilbud. Desuden skal tilbuddene fremover reguleres som en kombineret behandlings- og specialundervisningsinstitution i selvstændig lovgivning, og disse skal indgå i den stedlige kommunes skoletilbud som et særligt tilbud, der også tilbyder socialpædagogisk støtte og behandling efter serviceloven. Tilbuddene skifter navn til kombinerede behandlings- og specialundervisningstilbud for at tydeliggøre tilbuddenes dobbelte formål.

Målgruppen for disse tilbud er børn og unge med behov for socialpædagogisk støtte eller behandling efter serviceloven i tilknytning til et specialundervisningstilbud. Det betyder, at tilbuddet, i lighed med dagbehandlingstilbud i dag, skal give behandling efter serviceloven, som imødekommer barnets eller familiens særlige støttebehov, og specialundervisning efter folkeskoleloven. Specialundervisning betyder, at undervisningen skal tilrettelægges under særlig hensyntagen til elevens indlæringsforudsætninger og kan indebære en tilpasning af undervisningen efter en individuel vurdering, som fx undervisning på et lavere niveau end det alderssvarende, færre fag, nedsættelse af undervisningstiden efter lægeerklæring mv. Aftalepartierne opfordrer folkeskoleforligskredsen til at se nærmere på behovet for en bredere vurdering af elevens behov for fleksibilitet i tilrettelæggelsen af undervisningen, jf. initiativ 15. Henvisning til et behandlings- og specialundervisningstilbud forudsætter i lighed med i dag, at der er truffet en afgørelse om behandling i form af dagbehandling af barnet eller den unge efter serviceloven, og at der er foretaget en vurdering af behovet for specialundervisning.

Kombinerede behandlings- og specialundervisningstilbud vil som i dag kunne drives af både offentlige og private leverandører. Hensigten er ikke at lukke private tilbud eller at forhindre, at der kan udbetales overskud til ejerkredsen af private tilbud, men at den samlede institutionelle ramme for behandlings- og specialundervisningstilbuddene reguleres for at sikre, at kvaliteten i tilbuddene, herunder af undervisningen, forbedres, samt at understøtte at udsatte børn og unge opnår et bedre grundlag for at gennemføre en ungdomsuddannelse og få et selvstændigt voksenliv. Samtidig med at ansvaret for institutionen bliver tydeligt forankret. Aftalepartierne følger to år efter lovens ikrafttrædelse op på aftalen med input for parterne på området, og vurderer på den baggrund hensigtsmæssigheden af gældende regler med henblik på at sikre, at tilbud med høj kvalitet fortsat kan drives, mens tilbud af utilstrækkelig kvalitet skal hæve kvaliteten eller lukke.

Tabel 2. Myndighedsansvar for kombinerede behandlings- og specialundervisningstilbud

	Område	Nuværende regler	Forslag til ny fordeling af myndighedsansvar
Navn		Dagbehandlingstilbud	Kombinerede behandlings- og specialundervisningstilbud
Hvem kan drive tilbud	Behandling Intern skole	Kommunale, regionale og private leverandører	Ingen ændring
Mulighed for at trække udbytte	Behandling	Udbytte kan trækkes ud Ingen krav	Udbytte kan trækkes ud. Lignende krav som til anbringelsessteder i lov om socialtilsyn og L64
	Intern skole	Ikke hjemmel til at betale merpris for undervisning	Ingen ændring
Forsyningspligt og visitation	Ansvar for at give børn et behandlingstilbud, der modsvare deres behov	Henvisende kommune	Ingen ændring
	Ansvar for at give børn, der er henvist til dagbehandling et specialundervisningstilbud, der modsvare deres behov	Stedlig kommune	Henvisende kommune udarbejder PPV og henviser og stedlig kommune følger op
Ansvar for institution		Ikke reguleret som tilbud (Bopælskommune har alene ansvar for foranstaltning)	Stedlig kommune
Ansvar for tilbuddets indhold	Ansvar for behandlingsdelen	Ingen	Stedlig kommune
	Ansvar for intern skole	Stedlig kommune	
Tilsynsforpligtelse	Ansvar for at behandlingsdelen overholder lovgivning og kvalitet	Intet tilsyn (ikke reguleret som tilbud)	Stedlig kommune har ansvar for og dermed tilsynsforpligtelse med hele institutionen. Kommunerne skal indgå aftale med socialtilsynene, der skal føre tilsyn med den socialfaglige del
	Ansvar for at intern skole overholder lovgivning og kvalitet	Stedlig kommune	

Eksternt kvalitets-tilsyn	Tilsyn med behandlingsdelen	Intet eksternt tilsyn	Samlet og systematisk tilsyn med hele institutionen med undtagelse af den socialfaglige del, STUK
	Tilsyn med intern skole	STUK (ikke systematisk)	
Personrettet tilsyn	Tilsyn med barnet/den unge	Henvisende kommune	Ingen ændring
	Tilsyn med undervisningsdelen	Stedlig kommune (opfølgende PPV)	Ingen automatisk årlig PPV medmindre forældrene ønsker det.
Hjemmel til magtanvendelse	Behandlingsdel	Ingen	Nedsættelse af arbejdsgruppe der skal undersøge behov for hjemmel til magtanvendelse
	Intern skole	Ingen	
Finansieringsansvar	Finansiering af behandlingsdelen	Henvisende kommune	Ingen ændring
	Finansiering af undervisningsdelen		

Den stedlige kommune skal have et samlet myndighedsansvar for kombinerede behandlings- og specialundervisningstilbud, hvilket vil sige, at kommunen får ansvaret for den samlede institution. Tilbuddene skal indgå på lige fod med øvrige folkeskoletilbud i kommunen. Kommunen skal som i dag sikre, at elever får den undervisning, som de har ret til efter folkeskoleloven. Eleverne skal have et undervisningstilbud, der skal tilrettelægges under særlig hensyntagen til elevernes indlæringsforudsætninger, og det kan indebære en tilpasning af undervisningen efter en individuel vurdering. Tilbuddene skal kunne trække på kommunale fællesfunktioner som fx pædagogisk-psykologisk rådgivning, socialrådgivere samt øvrige støttefunktioner i socialforvaltning, mv. VISO vil i lighed med i dag kunne inddrages, og forældrene har som i dag klageadgang ved henvisningen til et specialundervisningstilbud, fx hvis kommunen ikke følger VISOs rådgivning.

For at underbygge det kommunale myndighedsansvar skrives det ind i selvstændig lovgivning, at kommuner kun kan henvise elever til behandlings- og specialundervisningstilbud, der er godkendt af den stedlige kommune, og som har indgået en kvalitetsaftale om behandling og specialundervisning med kommunen. Den stedlige kommune får som den ansvarlige myndighed en tilsynsforpligtelse med det samlede tilbud, der fsva. undervisningen også omfattes af Styrelsen for Undervisning og Kvalitets kvalitetstilsyn. Kommunerne forpligtes derudover til at indgå aftale med socialtilsynet om at udføre tilsynet med den socialfaglige del, *jf. initiativ 4*.

Det bemærkes, at der i forbindelse med etablering af grundlaget for specialeplanlægning vil blive set på behovet for særligt specialiserede tilbud, herunder overvejelser om, hvorvidt de mest specialiserede tilbud og visitationen til dem er placeret på et hensigtsmæssigt forvaltningsniveau.

Nye krav til kvalitetsaftale og samarbejde med det lokale skolevæsen

Der skal for både offentlige og private tilbud indgås en kvalitetsaftale med den stedlige kommune, der omfatter både undervisningstilbuddet og den del af tilbud-

det, der yder indsatser efter serviceloven. For at styrke kvaliteten af undervisningen og behandlingsdelen stilles endvidere krav til samarbejde med det lokale skolevæsen og socialforvaltningen. Kvalitetsaftalerne skal indgå efter en skabelon, der fastlægges i bekendtgørelse. Parter og interessenter inddrages i udformningen af skabeloner, og aftalepartierne forelægges oplæg til skabeloner.

I arbejdet med skabelonen til kvalitetsaftalen indgår rammen for målgruppen for behandlings- og specialundervisningstilbuddet og kompetencer hos medarbejderne, ud over de, som er fastlagt i folkeskoleloven, fx socialpædagogiske og psykologfaglige kompetencer. Der ændres ikke ved ledelsesretten i forhold til, at ledelsen vil kunne afvise elever, der ikke er i målgruppen for tilbuddet. I kvalitetsaftalen fastlægges under målgruppe en række kriterier for at være omfattet af målgruppen, herunder hensyn til den samlede elevgruppe, der skal understøtte, at der er overensstemmelse mellem elevgruppens problemtyngde og tilbuddets løfteevne og kompetencer. Der vil som i dag alene blive stillet krav om en samlet time- og læseplan (ikke på det enkelte klassetrin). Der stilles krav om et samlet budget for institutionen – dog så det, der angår undervisningsdelen følger gældende folkeskolelov, så kommunen kan føre tilsyn.

I kvalitetsaftalen aftales både kvalitetsstandarder for undervisningen og den socialpædagogiske støtte og behandling. Der udarbejdes en kvalitetsmodel, der i lighed med kvalitetsmodellen på socialområdet opstiller en række kvalitetsstandarder med henblik på at minimere unødigt bureaukrati. I forhold til *den socialfaglige indsats* kan de konkrete kvalitetsstandarder fx omfatte, hvordan der arbejdes med at styrke børnene/de unges udvikling af sociale kompetencer til at indgå i sociale relationer og opnå selvstændighed samt om fastholdelse/styrkelse af fysiske eller psykiske færdigheder gennem behandling eller sociale indsatser. I forhold til *undervisningen* kan de fx omfatte mål for og hvordan der arbejdes med elevernes faglige og alsidige udvikling og trivsel og overgang til ungdomsuddannelse. Kvalitetsaftalen omfatter endvidere, hvordan der måles og følges op på kvaliteten.

Kvalitetsaftalen skal ud over de nævnte krav også omfatte indhold af tilsynsfunktionen og sanktioner, hvis kvalitetsaftalen ikke overholdes. Kvalitetsaftalen skal i lighed med i dag indeholde et udførligt budget for undervisningen, der bl.a. skal sikre, at midler til undervisning, i lighed med i dag, ikke anvendes til andre formål.

Kommunen godkender og indgår kvalitetsaftaler med de enkelte tilbud. Der er ingen tidsbegrænsning i kvalitetsaftalen, så længe tilbuddet fortsat lever op til den aftalte kvalitet.

Mellemkommunal refusion. Elever kan henvises til behandlings- og specialundervisningstilbud i andre kommuner end den henvisende kommune, som har indgået kvalitetsaftale med den stedlige kommune. Det forudsætter i lighed med henvisning til øvrige skoletilbud i andre kommuner, at det sker efter aftale mellem den henvisende og den stedlige kommune og med institutionen. Der foretages en præ-

cisering af de gældende regler om mellemkommunal refusion, så alene den ansvarlige kommune (den stedlige kommune) kan betale for tilbuddet mod refusion fra henvisende kommune.

Undersøgelse af behov for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten

Der nedsættes en arbejdsgruppe forankret i Børne- og Undervisningsministeriet med inddragelse af relevante parter og interessenter, som med inspiration fra bl.a. lov om voksensansvar og mhp. at styrke elevernes retssikkerhed og gennemsigtighed får til opgave at vurdere behovet for at etablere lignende hjemmel til magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten i behandlings- og specialundervisningstilbud. Arbejdsgruppen udarbejder et oplæg, som drøftes i aftalekredsen. Evt. øgede udgifter vil skulle vurderes ifm. gruppens forslag, hvorefter aftalekredsen vil skulle tage stilling til finansiering inden for Børne- og Undervisningsministeriets ramme.

Økonomi

De kommunale udgifter til nye krav til kvalitetsaftaler for kombinerede behandlings- og specialundervisningstilbud forventes at udgøre 4,5 mio. kr. årligt fra 2023 og frem.

Initiativ 3: Økonomisk bæredygtighed og gennemsigtighed for behandlings- og specialundervisningstilbud

Problem

Dagbehandlingstilbud kan drives af kommunale, regionale og private leverandører. Der er ikke hjemmel i folkeskoleloven til at betale en merpris for undervisning. Kommunerne skal derfor sikre, at den pris, som de betaler for undervisning på interne skoler på private tilbud, udelukkende anvendes til formålet. Der er dog mulighed for at trække udbytte ud fsva. behandlingsdelen.

Med etablering af en samlet institution for behandlings- og specialundervisningstilbud (nuværende dagbehandlingstilbud) er der behov for at tage stilling til rammer for økonomisk bæredygtighed og gennemsigtighed, herunder gennemsigtighed med udbetaling af udbytte. Det er i dag svært for kommunerne at sikre, at der er sammenhæng mellem pris og kvalitet.

Løsning

Kombinerede behandlings- og specialundervisningstilbud kan fortsat drives af kommunale, regionale og private leverandører med mulighed for at udtrække udbytte af overskud fsva. behandlingsdelen.

Endvidere skal private, kommunale og regionale tilbud fremover leve op til lignende krav til økonomisk kvalitet, herunder om økonomisk bæredygtighed, sammenhæng mellem pris og kvalitet og gennemsigtighed i økonomien, herunder med udbetaling af udbytte, som der stilles til sociale tilbud i lov om socialtilsyn og "*Aftale om styrkelse af socialtilsynet og styrkelse af det økonomiske tilsyn med sociale tilbud*" (S, V, SF, RV, KF, EL og ALT), jf. lov nr. 2620 af 28. december 2021 om styrkelse af socialtilsynet og styrkelse af det økonomiske tilsyn med sociale tilbud. De kommunale og regionale tilbud skal omfattes for også at sikre gennemsigtighed med deres økonomi. Der medtages lignende krav fra L64, som bl.a. omfatter krav om økonomisk bæredygtighed ift. pris og kvalitet, herunder krav om budget og årsregnskab, krav om kommuners adgang til økonomiske nøgletal, krav om oplysningspligt ved koncern eller koncernlignende konstruktioner samt krav om oplysning om ejerforhold og omfang af udbetalt udbytte de sidste fem år. Der stilles ikke krav om indberetning på Tilbudsportalen, oplysningspligt om større vedligeholdelsesarbejder, valuarvurderinger og skærpede krav til revisor og skærpet økonomisk tilsyn. Kravene til private behandlings- og specialundervisningstilbud om økonomisk bæredygtighed og gennemsigtighed skal fremgå af kvalitetsaftalen.

For at skabe gennemsigtighed og muliggøre et effektivt økonomisk tilsyn, skal eksisterende private dagbehandlingstilbud, der drives som personligt drevne virksomheder (fx enkeltmandsejede virksomheder), i løbet af en overgangsperiode på fem år omlægge sig til selvejende institutioner, foreninger, aktieselskaber, anpartsselskaber, partnerselskaber eller virksomheder med begrænset ansvar omfattet af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, hvis de fortsat ønsker at opretholde deres undervisningstilbud. Aftalekredsen er desuden enige om at undersøge eventuelle barrierer for, at flere tilbud kan etableres som f.eks. selvejende institutioner,

fonde eller socialøkonomiske virksomheder. Der nedsættes en styregruppe i Børne- og Undervisningsministeriet (hvor opgaven forankres), hvor Social og Ældreministeriet og Erhvervsministeriet deltager. Styregruppen sikrer inddragelse af relevante parter og interessenter såsom KL, Selveje Danmark, Dansk Erhverv, Børns Vilkår.

Økonomi

Udgifter forbundet med krav til kvalitetsaftaler for behandlings- og specialundervisningstilbud om økonomisk bæredygtighed og gennemsigtighed indgår i økonomien for initiativ 2. Udgifter til det kommunale tilsyn forbundet med behandlings- og specialundervisningstilbuds overholdelse af krav om økonomisk bæredygtighed og gennemsigtighed indgår i økonomien for initiativ 6.

Initiativ 4: Styrket myndighedsansvar for interne skoler på anbringelsessteder

Problem

For mange børn og unge i interne skoler på anbringelsessteder får ikke en undervisning af tilstrækkelig høj kvalitet, og der er væsentlige udfordringer med at leve op til folkeskolelovens regler. Kommunerne løfter ikke i tilstrækkelig grad deres myndighedsansvar for den interne skole. Mange elever får ikke tilbud om undervisning i den fulde fagrække, og fritagelser for fag sker uden en individuel vurdering. Undervisningsoverenskomsterne mellem stedlig kommune og intern skole lever i mange tilfælde ikke op til reglerne, og nogle kommuner varetager ikke i tilstrækkelig grad deres tilsynsforpligtelse over for de interne skoler.

Løsning

Kommunerne skal sikre, at anbragte børn og unge får et undervisningstilbud af høj kvalitet, der lever op til kravene i folkeskoleloven. Interne skoler på anbringelsessteder indgår i den stedlige kommunes skoletilbud og skal have et tættere samarbejde med det lokale skolevæsen.

Målgruppen for disse tilbud er børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet på et anbringelsessted (døgninstitution og opholdssted), og som i kortere eller længere tid har behov for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i tæt sammenhæng med den socialpædagogiske støtte eller behandling, der gives på anbringelsesstedet efter serviceloven. Den socialpædagogiske støtte eller behandling efter serviceloven indgår ikke som en del af dette initiativ.

Tabel 3. Myndighedsansvar for anbringelsessteder med interne skoler

	Område	Nuværende regler	Forslag til ny fordeling af myndighedsansvar
Navn		Intern skole	Specialundervisningstilbud
Hvem kan drive tilbud	Anbringelsessted med intern skole	Kommunale, regionale og private leverandører	Ingen ændring
Mulighed for at trække overskud ud	Anbringelsessted	Overskud kan trækkes ud Lov om socialtilsyn og L64	Ingen ændring
	Intern skole	Ikke hjemmel til at betale merpris for undervisning	Ingen ændring
Forsyningspligt og visitation	Ansvar for anbringelse af børn og unge med behov herfor	Anbringende kommune	Ingen ændring
	Ansvar for at give anbragte børn og unge et undervisningstilbud, der modsvare deres behov	Stedlig kommune	Anbringende kommune udarbejder PPV og stedlig kommune følger op
Ansvar for institution	Ansvar for godkendelse og driftsorienteret tilsyn	Socialtilsynet	Ingen ændring
	Ansvar for godkendelse af anbringelsessted	Socialtilsynet	Ingen ændring

Ansvar for tilbuddets indhold	Ansvar for intern skole	Stedlig kommune	Stedlige kommunes myndighedsansvar styrkes ved kvalitetsaftale og krav om samarbejde med det lokale skolevæsen
Tilsynsforpligtelse	Ansvar for godkendelse og driftsorienteret tilsyn	Socialtilsynet	Ingen ændring
	Ansvar for at intern skole overholder lovgivning og kvalitet	Stedlig kommune	Styrket tilsynsforpligtelse i den stedlige kommune STUK understøtter et frivilligt tværkommunalt skoletilsyn
Eksternt kvalitets-tilsyn	Ansvar for godkendelse og driftsorienteret tilsyn med anbringelsessted	Der er ikke et eksternt tilsyn med anbringelsesstedet	Ingen ændring
	Tilsyn med intern skole	STUK	Styrkelse af STUK's tilsyn, herunder kvalitetstilsynet, ligesom tilsynet også vil omfatte bl.a. overholdelse af krav til kvalitetsaftaler
Personrettet tilsyn	Tilsyn med barnet/den unge	Anbringende kommune	Ingen ændring
	Tilsyn med undervisningsdelen	Stedlig kommune	Ingen ændring
Hjemmel til magt-anvendelse	Anbringelsessted	Lov om voksenansvar	Ingen ændring
	Intern skole	Lov om voksenansvar	Ingen ændring
Finansieringsansvar	Finansiering af ophold og behandlingsdelen	Anbringende kommune	Ingen ændring
	Finansiering af undervisningsdelen	Anbringende kommune	Ingen ændring

Den stedlige kommunes myndighedsansvar for disse specialundervisningstilbud styrkes ved, at tilbuddene indgår på lige fod med øvrige folkeskoletilbud i kommunen. Kommunen skal som i dag sikre, at elever får den undervisning, som de har ret til efter folkeskoleloven. Eleverne skal have et undervisningstilbud, der skal tilrettelægges under særlig hensyntagen til elevens indlæringsforudsætninger, og det kan indebære en tilpasning af undervisningen efter en individuel vurdering. Tilbuddene skal kunne trække på kommunale fællesfunktioner som fx pædagogisk-psykologisk rådgivning, socialrådgivere samt øvrige støttefunktioner i socialforvaltning mv, der samarbejder med folkeskoler i kommunen. VISO vil som i dag kunne inddrages, og forældrene har som i dag klageadgang ved henvisningen til et specialundervisningstilbud, fx hvis kommunen ikke følger VISOs rådgivning. For at skærpe det kommunale myndighedsansvar skal de nugældende krav til en overenskomst om undervisningen skærpes i en kvalitetsaftale om specialundervisning med den stedlige kommune. Den stedlige kommune skal have en skærpet tilsynsforpligtelse med tilbuddene, der også omfattes af Styrelsen for Undervisning og Kvalitets kvalitetstilsyn, jf. initiativ 6.

Nye krav til kvalitetsaftaler og samarbejde med det lokale skolevæsen

For at styrke kvaliteten af undervisningen i specialundervisningstilbud på anbringelsessteder, stilles krav til samarbejde med det lokale skolevæsen. Kvalitetsaftalerne med både regionale, kommunale og private tilbud skal indgås efter en skabelon, der fastlægges i bekendtgørelse. Parter og interessenter inddrages i udformningen af skabeloner, og aftalepartierne forelægges oplæg til skabeloner.

Der udarbejdes en kvalitetsmodel for undervisningen, der i lighed med kvalitetsmodellen på socialområdet opstiller en række kvalitetsstandarder. Disse skal fx omfatte mål for og hvordan, der arbejdes med elevernes faglige og alsidige udvikling og trivsel og overgang til ungdomsuddannelse. Kvalitetsaftalen omfatter endvidere, hvordan der måles og følges op på kvaliteten. Der skal ikke med kvalitetsaftalen lægges unødigt bureaukrati ovenpå. Der vil som i dag alene blive stillet krav om en samlet time- og læseplan (ikke på det enkelte klassetrin).

Kvalitetsaftalen skal desuden indeholde et udførligt budget for specialundervisningstilbuddet, herunder løn til leder og undervisende personale, administration og lokale udgifter, aflæggelse af regnskab, herunder revision samt opsigelsesvilkår. Tilbuddenes midler til undervisning må alene gå til undervisningsformål. Kvalitetsaftalerne skal ud over de nævnte krav også omfatte de gældende krav til undervisningsoverenskomster samt omfatte indhold af tilsynsfunktionen og sanktioner, hvis kvalitetsaftalen ikke overholdes.

Mellemkommunal refusion. Der foretages en præcisering af de gældende regler om mellemkommunal refusion, så alene den ansvarlige kommune (stedlige kommune) kan betale for undervisningen mod refusion fra den anbringende kommune.

Økonomisk bæredygtighed og gennemsigtighed. Kommuner kan kun henvise elever til specialundervisningstilbud på anbringelsessteder, der er godkendt af socialtilsynet, jf. lov om socialtilsyn, herunder lov nr. 2620 af 28. december 2021, og som har indgået en kvalitetsaftale med den stedlige kommune.

Særligt for unge på interne skoler på sikrede institutioner

For børn og unge på interne skoler på sikrede institutioner, som er der for en meget kort periode, kan der tilrettelægges målrettede forløb. Forløbene skal tage udgangspunkt i en faglig og trivselsmæssig vurdering og aftales i samarbejde med den kommunale ungeindsats (KUI), herunder socialforvaltningen, i den kommune, hvor den unge kommer fra.

Fleksibilitet i forhold til undervisningens tilrettelæggelse på de specialiserede døgntilbud for unge med svære psykiske lidelser, sygdom, selvskade eller lignende

Aftalepartierne er enige om, at Børne- og Undervisningsministeriet i løbet af 2022-2023 skal undersøge og afdække de fleksibilitetsudfordringer, som specialiserede døgntilbud for unge med svære psykiske lidelser, sygdom, selvskade eller lignende oplever. Herefter bør vejledninger og lovgivning gives et eftersyn for at gøre mulighederne for fleksibel tilrettelæggelse af undervisningen tilstrækkelig i forhold til unge, der har meget forskelligartet undervisningsparathed over dagen,

ugerne og månederne. Aftalepartierne opfordrer folkeskoleforligskredsen til at drøfte fleksibilitet i forhold til aflæggelse af folkeskolens afgangseksamen, jf. initiativ 15.

Økonomi

De kommunale udgifter til nye krav til kvalitetsaftaler på specialundervisningstilbud på anbringelsessteder forventes at udgøre 2,2 mio. kr. årligt fra 2023 og frem.

Initiativ 5: Styrket individuel vurdering og opfølgning for elever på interne skoler

Problem

Børn og unge henvises i nogle tilfælde til undervisning i en intern skole på et anbringelsessted eller i et dagbehandlingstilbud alene på grund af deres sociale problemer uden, at der er foretaget en vurdering af elevens behov for specialundervisning og dermed det relevante undervisningstilbud. Samtidig er der for lidt opmærksomhed på at følge op på elevens faglige efterslæb og mulighederne for at komme i videre uddannelse.

Løsning

Børn og unge skal have det rette skoletilbud tidligere, og perioder uden skolegang skal minimeres. Den nuværende socialfaglige udredning på socialområdet skal derfor suppleres med den nuværende pædagogisk-psykologiske vurdering (PPV) på undervisningsområdet, der fremover skal gennemføres af den handlende kommune i følgende tilfælde:

- Ved anbringelse på et anbringelsessted (døgninstitution eller opholdssted), inden der træffes afgørelse om valg af anbringelsessted i en anden kommune, hvis det vurderes, at barnet eller den unge har behov for et specialundervisningstilbud uden for den almindelige undervisning.
- I forbindelse med den pædagogisk-psykologiske vurdering skal bopælskommunen sørge for, at der, når barnet anbringes i en anden kommune, er et grundlag for at vurdere, om barnet har behov for specialundervisning på anbringelsesstedet, eller i en specialklasse eller specialscole i den stedlige kommune.
- Ved afgørelse om behov for behandling i form af dagbehandling efter serviceloven og henvisning til specialundervisning i et dagbehandlingstilbud i en anden kommune.

Det kan af den kommunale afgørelse fremgå, såfremt det er forventningen, at eleven har behov for et flerårigt forløb på et specialiseret tilbud. Formålet er at skabe stabilitet om barnets skolesituation, så sårbare elever ikke udsættes for unødvendige skift af deres behandlings- og specialundervisningstilbud.

Skolelederen skal fortsat løbende følge op på elevens udvikling. Men skolelederen for dagbehandlingstilbud skal ikke som i dag mindst én gang om året tage stilling til, om den specialpædagogiske bistand skal fortsætte, ændres eller ophøre, og der skal ikke mindst en gang årligt udarbejdes en PPV som grundlag herfor. Forældre til børn i dagbehandlingstilbud får ret til én gang om året at anmode om, at der udarbejdes en opfølgende PPV, hvis de mener, at der er behov for en ændring af den specialpædagogiske bistand. Skolelederen har pligt til at inddrage PPR, hvis det vurderes, at tilbuddet ikke matcher elevens behov.

I forbindelse med udarbejdelsen af den pædagogisk-psykologiske vurdering kan der i dag indhentes bistand til udredningen fra den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO). Hvis en afgørelse om specialundervisning ikke

følger en vejledende udtalelse fra VISO afgivet i forbindelse med en PPV, har forældrene, hvis de er uenige i afgørelsen, krav på en skriftlig begrundelse for afgørelsen og kan klage over afgørelsen til Klagenævnet for Specialundervisning. Forældrene har i forbindelse med en klagesag om specialundervisning også mulighed for at klage over, at VISO ikke har været inddraget.

Der skal sættes tidligere ind over for børn og unge med sociale udfordringer. *Den tidlige og forebyggende indsats på tværs af social- og undervisningsområdet styrkes* gennem en skærпelse i folkeskoleloven og serviceloven, så der stilles krav om, at det skal vurderes, om der skal tilbydes social støtte og behandling efter serviceloven i tilknytning til folkeskolens undervisning, herunder i specialklasser og på specialskoler, når det er til barnets bedste.

Arbejdet med elevernes faglige progression og trivsel på interne skoler skal styrkes. Derfor skal alle elever på interne skoler have en meddelelsesbog, der skal understøtte dette. Denne meddelelsesbog ligger ud over den sociale handleplan, som de sociale myndigheder er forpligtet til at udarbejde, når der træffes afgørelse om en social foranstaltning. Meddelelsesbogen erstatter den nuværende elevplan (initiativet indgår i aftale om det fremtidige evaluerings- og bedømmelsessystem i folkeskolen). Den udarbejdes af skolen og opdateres løbende. Konkret skal læreren ud fra den løbende dialog med eleven og om muligt med forældre eller værge udarbejde meddelelsesbogen. Meddelelsesbogen skal derfor også fungere som grundlag for dialog med og om eleven, inkl. løbende vurdering af tilbagevenden til folkeskolen. Meddelelsesbogen skal indeholde væsentlige fokuspunkter for elevens faglige og alsidige udvikling samt oplysninger om de indsatser og den opfølgning, tilbuddet har iværksat for at imødekomme elevens udfordringer. I forhold til elevgruppen i denne aftale vurderes det væsentligt at lade andre oplysninger såsom deltagelse i undervisning på alderssvarende niveau, nedbringelse af evt. fritagelser for fag og gennemførelse af test og prøver indgå i meddelelsesbogen. Indholdet skal inddrage barnets og den unges perspektiv og opleves som relevant for både barnet/den unge og familien.

Meddelelsesbogen og den sociale handleplan skal koordineres i samme grad som elevplanen og den sociale handleplan koordineres i dag.

Initiativet udmøntes konkret inden for rammerne af det nye evaluerings- og bedømmelsessystem.

Økonomi

Initiativet vurderes at være udgiftsneutralt.

Initiativ 6: Styrket tilsyn, rejsehold og implementeringspulje

Problem

Der er væsentlige udfordringer med kommunernes ansvar og tilsyn med interne skoler, og der er generelt behov for at løfte kvaliteten i undervisningen på de interne skoler. Kommunernes myndighedsansvar adresseres særligt i initiativ 2 og 4. Herudover er der behov for et styrket tilsyn med dagbehandlingstilbud og med interne skoler på anbringelsessteder. For at sikre, at initiativ 2 og 4 får den ønskede effekt, vurderes der desuden at være behov for at understøtte kommunernes implementering. Ligeledes er der behov for at følge op på, om aftalens initiativer har den ønskede virkning på kvaliteten af undervisningen på interne skoler.

Løsning

Der skal fremadrettet føres et styrket tilsyn med de undervisningstilbud, hvor nogle af de mest udsatte børn og unge modtager undervisning – både af kommunerne og staten. Tilsynet styrkes derfor både for behandlings- og specialundervisningstilbud (nuværende dagbehandlingstilbud) med henblik på at forbedre kvaliteten af både undervisningen og den socialpædagogiske støtte og behandling, og for specialundervisningstilbud på anbringelsessteder.

Der oprettes herudover et rejsehold, der skal understøtte en hurtig forbedring af kvaliteten af undervisningen på interne skoler i samarbejde med kommunerne. Der afsættes en pulje til at understøtte implementeringen af initiativerne. Der gennemføres endvidere en evaluering med henblik på, at aftalepartierne efter 5 år kan gøre status på, om kvaliteten af undervisningen er forbedret.

Styrket ansvar og tilsyn med dagbehandlingstilbud

Kommunalt tilsyn

Den stedlige kommune vil få det samlede myndighedsansvar for kombinerede behandlings- og specialundervisningstilbud (nuværende dagbehandlingstilbud). Det indebærer, at kommunen indgår en kvalitetsaftale om behandling og specialundervisning med tilbuddet og dermed får en tilsynsforpligtelse med det samlede tilbud ift. overholdelse af kvalitetsaftalen, ligesom kommunen skal sikre, at private behandlings- og specialundervisningstilbud overholder kravene til økonomisk bæredygtighed og gennemsigtighed m.v. Tilsynet omfatter rammer og indhold for behandlings- og specialundervisningstilbuddet og overholdelse af kvalitetsaftalen og folkeskoleloven. Der stilles krav om, at kommunerne skal indgå aftale med socialtilsynet om at udføre tilsynet med den socialfaglige del af tilbuddene. Den del af tilsynsopgaven, der har karakter af myndighedsudøvelse som fx iværksættelse af sanktioner, vil dog fortsat henhøre under den stedlige kommune.

Størstedelen af kommunerne gennemfører i dag mellem et til to tilsynsbesøg årligt på interne skoler i dagbehandlingstilbud, og med initiativet skal der ske en styrkelse i omfang og kvalitet af tilsynet med undervisningen. Kommunerne får sanktionsmuligheder, hvis tilbuddene ikke lever op til kravene i kvalitetsaftalen og lov-

givningen. Der vil derfor blive indført regler om rammer og indhold af tilsyn, snitflader mellem tilsynene og rammer for samarbejde mv. Den enkelte kommune kan herudover også vælge at indgå aftale med socialtilsynet eller et revisorfirma, som kan bistå med det økonomiske tilsyn.

Kommunerne kan vælge at etablere tværkommunalt samarbejde enten klyngevis eller regionalt om et fælles skoletilsyn, som de enkelte kommuner kan tilslutte sig, hvor de kommunale tilsynsfunktioner samles i et fælles tilsyn, der fører tilsyn med undervisningen i både behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på anbringelsessteder. Faciliteringen af samarbejdet vil kunne understøttes af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet i implementeringsårene.

Personrettet tilsyn

Den kommune, der har truffet afgørelse om behandling i form af dagbehandling efter serviceloven, har fortsat ansvar for det personrettede tilsyn fsva. barnet eller den unges udvikling og trivsel.

Eksternt statsligt tilsyn

Det eksterne statslige tilsyn skal ligeledes styrkes hos Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Styrelsen skal fremover varetage kvalitetstilsynet med de kombinerede behandlings- og specialundervisningsinstitutioner på baggrund af kvalitetsindikatorer med undtagelse af den socialfaglige indsats, som skal varetages af de fem socialtilsyn efter aftale med kommunerne. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet skal desuden føre tilsyn med kommunernes indgåelse af kvalitetsaftaler med tilbuddene, herunder om kvalitetsaftalerne opfylder kravene til kvalitetsaftaler og kan sikre den fornødne kvalitet i forhold til målgruppen fsva. specialundervisningen på behandlings- og specialundervisningstilbud. Styrelsen for Undervisning og Kvalitets tilsyn omfatter, om kommunerne sikrer, at undervisningen opfylder kravene i folkeskolelovgivningen, og Styrelsen for Undervisning og Kvalitet får beføjelser til bl.a. at kunne iværksætte sanktioner i tilfælde af manglende kvalitet eller regeloverholdelse ved at give kommunerne påbud om at rette op på forholdene eller evt. afbryde samarbejdet med institutionen. Tilsynet med interne skoler opgraderes i en 5-årig periode med en intensiveret tilsynsindsats, hvorefter det fortsætter som et risikobaseret tilsyn.

Samtilsyn og koordination

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet samarbejder med den stedlige kommune og deltager, når det vurderes relevant, i tilsyn sammen med den stedlige kommune og socialtilsynene. Ved vurderingen af, hvornår det er relevant, skal der tages hensyn til, om der er behov for tættere koordinering som følge af særlige bekymringer som fx fald i elevernes faglige resultater, alvorlig mistrivsel, højt fravær og lignende, behovet for at flere tilsynsmyndigheder er til stede samtidig og frekvensen af de forskellige tilsynsbesøg. Der sikres endvidere en løbende og systematisk koordination mellem Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, socialtilsynene, Arbejdstilsynet og evt. andre relevante myndigheder, hvor der sikres fælles opmærksomhed på identificerede udfordringer.

Styrket tilsyn med interne skoler på anbringelsessteder

Kommunalt tilsyn

Som led i styrkelsen af det kommunale myndighedsansvar skærpes den stedlige kommunes tilsynsforpligtelse med specialundervisningstilbud på anbringelsessteder. Tilsynet omfatter rammer og indhold for specialundervisningstilbuddet og overholdelse af kvalitetsaftalen om specialundervisning og overholdelse af folkeskoleloven. Der indføres tilsvarende krav til styrkelse af det kommunale tilsyn, som der skal gælde for kombinerede behandlings- og specialundervisningstilbud, jf. oven for. Tilsynet skal bl.a. forholde sig til overholdelse af kvalitetsaftalen i forhold til undervisningen og overholdelse af folkeskoleloven.

Kommunerne kan vælge at etablere et tværkommunalt samarbejde enten klyngevis eller regionalt om et fælles skoletilsyn, som de enkelte kommuner kan tilslutte sig, hvor de kommunale tilsynsfunktioner samles i et fælles tilsyn, der udover at føre tilsyn med undervisningen i behandlings- og skoletilbud, også fører tilsyn med specialundervisningstilbud på anbringelsessteder. Faciliteringen af samarbejdet vil kunne understøttes fra nationalt hold (Styrelsen for Undervisning og Kvalitet) i implementeringsårene.

Eksternt statsligt tilsyn

Det eksterne statslige tilsyn skal ligeledes styrkes hos Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Styrelsen skal ud over kvalitetstilsyn med de interne skoletilbud på baggrund af kvalitetsindikatorer føre tilsyn med kommunernes indgåelse af kvalitetsaftaler med tilbuddene, herunder om kvalitetsaftalerne opfylder kravene til kvalitetsaftaler og kan sikre den fornødne kvalitet i forhold til målgruppen fsva. undervisningen.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitets tilsyn omfatter, om kommunerne sikrer, at undervisningen opfylder kravene i folkeskolelovgivningen, og styrelsen får beføjelser til bl.a. at kunne iværksætte sanktioner i tilfælde af manglende kvalitet eller regeloverholdelse ved at give kommunerne påbud om at rette op på forholdene eller evt. afbryde samarbejdet med institutionen.

Tilsynet med interne skoler opgraderes i en 5-årig periode med en intensiveret tilsynsindsats, hvorefter det fortsætter som et risikobaseret tilsyn.

Samtilsyn og koordination

For at sikre koordination på tværs af tilsynsmyndighederne (kommuner og socialtilsynet) etableres samtilsyn. På specialundervisningstilbud på anbringelsessteder skal den stedlige kommune eller det tværkommunale samarbejde (hvis tilsynet føres herigennem), når det vurderes relevant, samarbejde med socialtilsynet, så der gennemføres koordinerede tilsynsbesøg eller fælles tilsynsbesøg. Ved vurderingen af, hvornår det er relevant, skal der tages hensyn til, om der er behov for tættere koordinering som følge af særlige bekymringer som fx alvorlig mistrivsel, højt fravær og lignende, behovet for at flere tilsynsmyndigheder er til stede samtidigt og

frekvensen af de forskellige tilsynsbesøg. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet deltager i samtilsyn, når det vurderes relevant.

Der sikres endvidere en løbende og systematisk koordination mellem Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, socialtilsynene og Arbejdstilsynet og evt. andre relevante myndigheder, hvor der sikres fælles opmærksomhed på identificerede udfordringer.

Rejsehold, implementeringsstøtte og opfølgning

Statsligt rejsehold

Et midlertidigt rejsehold i en 5-årig periode i Styrelsen for Undervisning og Kvalitet får til opgave at understøtte en hurtig forbedring af kvaliteten af undervisningen på behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud (interne skoler) på anbringelsessteder ved at understøtte de stedlige kommuner. Fx via vejledning om kvalitetsaftaler, rådgivningsforløb om tværfagligt samarbejde og styrkelse af kvaliteten af undervisningen (bl.a. ved samarbejde med kommunens skolevæsen). Endvidere skal rejseholdet understøtte og facilitere etableringen af et tværkommunalt tilsynsnetværk i implementeringsårene.

Rejseholdets indsats skal tage udgangspunkt i en helhedsorienteret tværfaglig tilgang til børn og unge. Rejseholdet skal desuden udarbejde vejledende forløbsbeskrivelser for udsatte elever og understøtte implementeringen af disse i kommunerne.

Pulje til implementering og understøtte udvikling

Der etableres en pulje til bl.a. at understøtte implementeringen af ændringerne i kommunerne og til at løfte ansvaret gennem øget tværfaglig koordination, styrket myndighedsansvar på tværs af social- og skoleforvaltning, tættere samarbejde mellem tilbuddene og kommunens skolevæsen mv. Puljen skal sikre, at implementeringen af de øvrige initiativer sker på forsvarlig og kvalificeret vis – og med respekt for de børn og unge, der i dag er på tilbuddene. Dertil afsættes der midler fra puljen til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet til at understøtte arbejdet med at etablere et tværkommunalt tilsynsnetværk i implementeringsårene.

Opfølgning

Der gennemføres en ekstern evaluering med henblik på, at aftalekredsen efter fem år kan gøre status på, om kvaliteten er forbedret. Afrapporteringen fra den tværministerielle arbejdsgruppe om interne skoler udgør sammen med Folketingets Ombudsmands temarapporter for 2019-20 en baseline for forbedring af kvaliteten af undervisningen og regeloverholdelse. Arbejdet vil endvidere skulle ses i sammenhæng med både styrket myndighedsansvar jf. initiativ 2 og 4, dataindsatsen jf. initiativ 7, og rejseholdets generelle indsats. Aftalepartierne følger op på tilsynsmodellen efter 2 år, og interessenter og parter høres i den forbindelse. Ligeledes følges der op på anvendelsen af samtilsyn.

Økonomi

Der afsættes 7,9 mio. kr. årligt fra 2024 og frem til skærpelse af det kommunale tilsyn, herunder til socialtilsynenes tilsyn med behandlingsdelen på kombinerede behandlings- og specialundervisningstilbud efter aftale med kommunerne. Derudover afsættes 6,2 mio. kr. årligt fra 2023-2027 samt 2,6 mio. kr. årligt fra 2028 og frem til styrket statsligt tilsyn og rejsehold. Dertil afsættes en samlet implementeringspulje på i alt 38,3 mio. kr. i årene 2023-2026 til bl.a. at understøtte implementeringen i kommunerne, herunder etablering af tilsynsnetværk.

Initiativ 7: Bedre grunddata om interne skoler

Problem

Den tværministerielle arbejdsgruppe om undervisningen på interne skolars afrapportering viser, at der ikke i dag eksisterer den fornødne data om interne skoler og elever på interne skoler. Staten og kommunerne har derfor svært ved at følge elevernes faglige resultater, trivsel, fravær m.m. samt den generelle kvalitet på skolerne.

Løsning

Der skal sikres et datagrundlag for interne skoler, der gør det muligt for staten og kommunerne at følge med i bl.a. elevernes faglige resultater og den generelle undervisningskvalitet. Der nedsættes snarest muligt i løbet af 2022 en hurtigt arbejdende tværministeriel taskforce, der skal forestå arbejdet med at styrke datagrundlaget på området for interne skoler i forhold til bl.a. antal skoler, elever, klasser, afholdte prøver, test, trivselsmåling samt fritagelser for fag. På baggrund af det styrkede datagrundlag søges efterfølgende opgjort en indikator for skoleskift. En del af taskforcens arbejde er også at skabe grundlag for et forbedret datagrundlag for det øvrige specialundervisningsområde. Da der især er identificeret omfattende dataproblemer ift. interne skoler, vil den tværministerielle taskforce primært have fokus på dette område.

Konkret nedsættes der en toårig taskforce fra 2022-23 på tværs af Børne- og Undervisningsministeriet og Social- og Ældreministeriet, som skal tilvejebringe *information om og overblik* over samtlige interne skoler samt børn og unge, der modtager undervisning på interne skoler. Taskforcen tager direkte kontakt til kommuner og tilbud med henblik på at indsamle den ønskede viden. Dette arbejde påbegyndes i 2022 i det omfang, at det er muligt inden for de eksisterende rammer. Taskforcen skal komme med forslag til, hvordan *kvalitet og dækningsgrad* for dataindberetninger kan øges, så det sikres, at interne skoler lever op til kravene for indberetninger, så kommuner og staten netop kan følge med i udsatte børn og unges skolegang, herunder deres faglige udvikling og trivsel. Som led i initiativet skal taskforcen endvidere komme med *forslag til nye registerdata*, som skal muliggøre bedre monitorering af den faglige udvikling på tværs af specialundervisningsområdet. Der vil i den forbindelse evt. skulle tilvejebringes yderligere finansiering. Det skal afdækkes, om der kan udvikles indikatorer for kvalitet i de interne skoler samt det øvrige specialundervisningsområde, ligesom det kan overvejes, hvordan data/indikatorer fra ex. socialområdet kan inddrages. Taskforcen skal endvidere *sikre oplæring af skoler og kommuner* i den korrekte indberetningspraksis inklusiv indberetning af nye registerdata. Nye opgaver til institutioner og kommuner skal stilles, så der tages hensyn til, at der skal være et minimum af bureaukrati.

For at give sagsbehandlere i kommunerne information og overblik over de interne skoler, kobles Børne- og Undervisningsministeriets liste over interne skoler på anbringelsessteder til Tilbudsportalen for at sikre mere gennemsækelighed i tilbuddene for sagsbehandlere i kommunerne.

Økonomi

Der afsættes 3,0 mio. kr. i både 2022 og 2023 til et tværministerielt samarbejde (Børne- og Undervisningsministeriet og Social- og Ældreministeriet med inddragelse af KL), og der afsættes 1,5 mio. kr. varigt fra 2024 til driften af et styrket datagrundlag. Der afsættes desuden 0,1 mio. kr. i 2022 til implementeringsudgifter i forhold til teknisk udvikling af Tilbudsportalen.

Initiativ 8: Styrkelse af kvaliteten i anbringelsestilbud på fri- og privatskoler med kostafdeling, efterskoler og frie fagskoler

Problem

Fri- og privatskoler med kostafdeling, efterskoler og frie fagskoler med anbragte og udsatte børn og unge skal have de rette forudsætninger for at imødekomme de anbragte og udsatte børn og unges undervisningsmæssige og socialfaglige behov.

Løsning

Fri- og privatskoler med kostafdeling, efterskoler og frie fagskoler kan fortsat have pladser til anbringelse af børn og unge, men skolerne skal godkendes til anbringelse uanset antal af pladser til anbringelse, hvis de ønsker at optage anbragte børn og unge.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet skal fortsat godkende skolerne som enten fri- og privatskole, efterskole eller fri fagskole. Herudover skal socialtilsynene godkende skolerne til anbringelse, hvis de har én eller flere pladser til anbringelse. Det gælder også de skoler, der har op til otte pladser til anbringelse, og som pt. ikke er godkendt af socialtilsynene. Der skal stilles krav om, at skolerne har en kompetent ledelse. I godkendelsen skal målgruppen for pladser til anbringelse derudover klart defineres, så det kan sikres, at tilbuddets medarbejdere besidder de relevante kompetencer i forhold til målgruppens behov, herunder såfremt der er tale om børn og unge med særlige udfordringer. Meget behandlingskrævende børn og unge skal ikke kunne anbringes på skolerne.

Fremadrettet vil Styrelsen for Undervisning og Kvalitet fortsat føre tilsyn med den samlede institution, herunder bl.a. tilsyn med skoleledelse, administration og økonomi og med undervisningen. Socialtilsynet vil som i dag føre tilsyn med den enkelte skole som anbringelsessted. Socialtilsynets tilsyn med den enkelte skole som anbringelsessted udvides til også at omfatte ledelsen. Socialtilsynets tilsyn vil fortsat ikke omfatte tilsyn med administration og økonomi. For at sikre koordination på tværs af tilsynsmyndighederne etableres samtilsyn mellem Styrelsen for Undervisning og Kvalitet og socialtilsynene, således at der gennemføres koordinerede tilsynsbesøg eller fælles tilsynsbesøg, når det vurderes relevant. På fri- og privatskoler vil forældrekredeksens tilsyn og den certificerede tilsynsførende/selvevaluering være uændret.

Der nedsættes en arbejdsgruppe med deltagelse af eksterne interessenter, der skal se på løsninger for institutioner i spændingsfeltet mellem anbringelsessteder og skoletyperne fri- og privatskoler med kostafdeling, efterskoler og frie fagskoler for at sikre, at det lovgivningsmæssige ophæng matcher elevernes behov.

Retssikkerheden for eleverne skal styrkes i forhold til magtanvendelse og indskrænkninger i personlig frihed. Fri- og privatskoler, efterskoler og frie fagskoler med anbringelsespladser skal indgå i arbejdsgruppens arbejde om magtanvendelse *jf. initiativ 2 og 4.*

Tabel 4. Myndighedsansvar for fri- og privatskoler med kostafdeling, efterskoler og frie fagskoler med anbringelsespladser

	Område	Nuværende regler	Forslag til ny fordeling af myndighedsansvar
Navn		Fri- og privatskole med kostafdeling, efterskole, fri fagskole	Ingen ændring
Hvem kan drive tilbud	Fri- og privatskoler med kostafdeling/efterskole/ frie fagskoler	Selvejende institutioner	Ingen ændring
Mulighed for at trække udbytte ud	Fri- og privatskoler med kostafdeling/efterskole/ frie fagskoler	Udbytte kan ikke udtrækkes	Ingen ændring
Forsyningspligt og visitation	Ansvar for at give børn et behandlingstilbud, der modsvarer deres behov	Anbringende kommune	Ingen ændring
	Ansvar for at give børn et undervisningstilbud der modsvarer deres behov	Anbringende kommune	Ingen ændring
Ansvar for institution	Ansvar for godkendelse af skolen	STUK	Ingen ændring
	Ansvar for godkendelse af skolen som anbringelsessted	Hvis flere end otte anbringelsespladser, skal skolen godkendes af socialtilsynene. Hvis otte eller færre anbringelsespladser, skal skolen kun godkendes af den anbringende kommune til anbringelse af det enkelte barn.	Hvis en skole har en eller flere anbringelsespladser, skal skolen godkendes til anbringelse af socialtilsynene.
Ansvar for tilbuddets indhold	Ansvar for fri- og privatskoler med kostafdeling/efterskole/ frie fagskoler	STUK skal godkende skolen som fri- og privatskole, efterskoler eller fri fagskole.	Ingen ændring
	Ansvar for anbringelsespladser på fri- og privatskoler med kostafdeling/efterskoler/ frie fagskoler	Hvis flere end otte anbringelsespladser, skal skolen godkendes til anbringelse af Socialtilsynet. Godkendelse sker efter en kvalitetsmodel. Hvis otte eller færre anbringelsespladser, skal skolen kun godkendes af den anbringende kommune til anbringelse af det enkelte barn.	Hvis en eller flere anbringelsespladser, skal skolen godkendes til anbringelse af Socialtilsynet. Godkendelse sker efter en kvalitetsmodel, hvor der tages højde for skolens samlede elevgrundlag, herunder andel anbragte elever og elever med særlige behov.
Tilsynsforpligtelse	Ansvar for at skolen overholder kvalitetskrav, regeloverholdelse og økonomi	Forældrekredsens tilsyn og den certificerede tilsynsførende/selvevaluering (gælder ikke efterskoler og frie fagskoler)	Ingen ændring
	Ansvar for tilsyn med anbringelsespladser	Socialtilsynet fører driftsorienteret tilsyn. Undtaget fra socialtilsynets godken-	Socialtilsynet tilsyn udvides til også at omfatte ledelsen med henblik på at sikre

		delse af og tilsyn med økonomiske, organisatoriske og ledelsesmæssige forhold, idet disse forhold er omfattet af STUKs tilsyn.	den rette socialfaglige ledelse i det omfang, det vurderes nødvendigt.
Eksternt kvalitets-tilsyn	Tilsyn med fri- og privatskoler med kostafdeling/efterskole/ frie fagskoler	STUK fører undervisningstilsyn og et økonomisk-administrativt tilsyn.	Ingen ændring
	Tilsyn med anbringelsespladser	Der er ikke et eksternt tilsyn med anbringelsespladserne	Ingen ændring
Personrettet tilsyn	Tilsyn med undervisningsdelen	Anbringende kommune	Ingen ændring
	Tilsyn med barnet/den unge	Anbringende kommune	Ingen ændring
Hjemmel til magtanvendelse	Fri- og privatskoler med kostafdeling, efterskole og frie fagskoler	Ingen hjemmel til magtanvendelse	Der skal tages stilling til, om der med inspiration fra bl.a. lov om voksenansvar og med henblik på at styrke elevernes retssikkerhed og gennemsigtighed vurderes at være behov for at etablere en lignende hjemmel til magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesret for fri- og privatskoler, efterskoler og frie fagskoler, der har anbragte børn/unge.
Finansieringsansvar	Finansiering af anbringelsesplads på fri- og privatskoler med kostafdeling, efterskoler og frie fagskoler inklusiv undervisning	Anbringende kommune og staten	Ingen ændring

Målgruppe

Der er i alt 216 børn og unge, som er anbragte på fri- og privatskoler med kostafdeling, efterskoler og frie fagskoler.

Der er 9 frie skoler, herunder 6 fri- og privatskoler med kostafdeling, 2 efterskoler og 1 fri fagskole, der er godkendt af socialtilsynet som anbringelsessted med ni pladser eller derover til anbringelse efter serviceloven. De 9 skoler har i alt 239 pladser godkendt til anbringelse efter serviceloven.

Økonomi

Der afsættes 1,3 mio. kr. i 2023 til socialtilsynenes godkendelse samt tilsyn med institutionerne, herunder tilsyn med den socialfaglige ledelse. Herefter afsættes der 0,8 mio. kr. fra 2024 og frem til Socialtilsynets driftsorienterede tilsyn med institutionerne, herunder tilsyn med den socialfaglige ledelse. Derudover afsættes der 0,1 mio. kr. til klagesagsbehandling i Ankestyrelsen fra 2023 og frem.

Initiativ 9: Særlige indsatser for en mere varieret og motiverende undervisning for elever på interne skoler

Problem

Afrapporteringen om specialundervisningen på interne skoler i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder viste bl.a., at nogle interne skoler ikke tilbyder et tiltrækkeligt motiverende og varieret undervisningsmiljø. Det er i stedet isolerede undervisningsmiljøer, som ikke har fulgt den pædagogiske udvikling i folkeskolen.

Løsning

Der arbejdes på at styrke undervisningsmiljøet på de interne skoler via et større kommunalt ansvar og styrket tilsyn med undervisningen, *jf. initiativ 2, 4 og 6*. For at skabe en hurtig forbedring, så eleverne på de interne skoler oplever en mere varieret og motiverende undervisning ydes der økonomisk støtte i en midlertidig periode til en udvalgt organisation efter puljeansøgning. Organisationer kan ansøge om støtte til aktiviteter målrettet elever på interne skoler, fx eksterne undervisningsmiljøer, kulturtilbud eller bevægelse.

Økonomi

Der afsættes midler til et statsligt tilskud på 6 mio. kr., fordelt på 1 mio. kr. i 2022, 2 mio. kr. årligt i 2023-24 og 1 mio. kr. i 2025. Der afholdes udgifter til evaluering inden for den afsatte ramme til initiativet.

Initiativ 10: Styrket inddragelse af elever på de interne skoler

Problem

Af rapporteringen om styrkelse af specialundervisningen på interne skoler i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder viste bl.a., at der findes mange små interne skoler med elever fordelt på forskellige klassetrin. Elever på de interne skoler er dermed i et undervisningsmiljø, hvor det kan være svært at skabe gode rammer for elevinddragelse og elevdemokrati, som normalt kendetegner folkeskolen.

Løsning

På sigt forventes det, at rammerne for elevinddragelse og elevdemokrati på de interne skoler bliver forbedret via et større kommunalt ansvar og styrket tilsyn med undervisningen, *jf. initiativ 2, 4 og 6*. Interne skoler er ofte for små til at kunne etablere elevråd. Derfor skal der tænkes i andre måder at understøtte elevdemokratiet på de interne skoler på. Modstrøm og Anbragtes Vilkår får til opgave at styrke elevinddragelsen på måder, der tilpasses vilkårene på interne skoler. Dette skal desuden bidrage til at styrke elevernes demokratiske forståelse og samfundsengagement.

Modstrøm og Anbragtes Vilkår får konkret til opgave at udvikle og gennemføre forskellige indsatser målrettet elever på interne skoler. Det kan fx være via workshops for elever og undervisere, skolebesøg, arrangementer med kommunens folkeskoler, undervisningsmaterialer mv. Aktiviteterne skal gennemføres i samarbejde med den lokale folkeskole eller i samarbejde med andre interne skoler.

Økonomi

Der afsættes midler til et samlet statsligt tilskud på 3 mio. kr., fordelt på 0,5 mio. kr. i 2022, 1,0 mio. kr. årligt i 2023-24 samt 0,5 mio. kr. i 2025 til initiativet, herunder til Modstrøm og Anbragtes Vilkår og evaluering af initiativet.

Initiativ 11: Styrket mulighed for lektiehjælp for anbragte børn og unge på interne skoler ved frivillige hjælpere

Problem

Mange børn og unge, der er anbragte på et anbringelsessted i form af et opholdssted eller døgninstitution, og som går på en intern skole, har et stort fagligt efterslæb på grund af ofte mange forudgående skoleskift og perioder uden skolegang. På den korte bane skal anbragte børn og unge på interne skoler have styrket mulighed for lektiehjælp, så de får bedre muligheder for faglig fordybelse uden for undervisningstiden.

Løsning

Som forsøg gives økonomisk støtte til en organisation, der arbejder for at styrke børn og unges muligheder for at få frivillig lektiehjælp. Formålet er, at de frivillige skal hjælpe med at understøtte motivation og lyst til at arbejde med faglig fordybelse uden for undervisningstiden. Frivillige lektiehjælpere kan også give denne gruppe af udsatte børn og unge mulighed for anerkendelse og styrket selvværd. Initiativet kan også medvirke til, at anbragte børn og unge på interne skoler får lettere ved at vende tilbage til almenskolens fællesskaber. Som led i forsøget ydes økonomisk støtte til en udvalgt organisation til administration og organisering af lektiehjælp til elever på interne skoler ved brug af frivillige hjælpere, evt. i samarbejde med andre organisationer. Den økonomiske støtte udmøntes via en pulje. Initiativet har desuden til formål at afdække fordele og ulemper ved en model, hvor frivillige lektiehjælpere tilknyttes interne skoler. Dele af støtten kan også anvendes til, at organisationen kan hverve så mange kvalificerede frivillige som muligt på tværs af landet. Anbragte børn og unge har peget på, at det ofte er motiverende, når de oplever, at der er voksne, fx pensionerede lærere eller lærerstuderende, der vil deres skolegang så meget, at de frivilligt sætter tid og energi af til dem – nogle voksne, der vil dem - uden at få penge for det.

Økonomi

Der afsættes midler til et statsligt tilskud på 2 mio. kr., fordelt på 0,3 mio. kr. i 2022, 0,7 mio. kr. årligt i 2023-24 og 0,3 mio. kr. i 2025 initiativet. Pengene går til en udvalgt organisation til administration og gennemførelse af lektiehjælp ude på de interne skoler samt til evaluering af initiativet, herunder fordele og ulemper ved modellen. Der er ikke afsat finansiering til forlængelse af tilskuddet.

Initiativ 12: Strafansvar ved manglende overholdelse af skærpet underretningspligt for ansatte på fri- og privatskoler, efterskoler og frie fagskoler.

Problem

Ansatte på fri- og privatskoler, efterskoler og frie fagskoler underretter mindre om elevers mistrivsel til kommunen end folkeskoler. Både offentligt ansatte og ansatte ved fri- og privatskoler, efterskoler og frie fagskoler har i dag en skærpet underretningspligt, hvis de bliver bekendt med eller har grund til at antage, at et barn har behov for særlig støtte eller har været udsat for overgreb. Offentligt ansatte kan i modsætning til ansatte ved fri- og privatskoler, efterskoler og frie fagskoler straffes efter straffeloven, hvis de nægter eller undlader at underrette kommunen.

Baggrund

Offentligt ansatte og personer, der udfører et offentligt hverv, har efter serviceloven en underretningspligt over for kommunen, hvis de bliver bekendt med eller har grund til at antage, at et barn har behov for særlig støtte eller har været udsat for overgreb. Social- og ældreministeren kan ved bekendtgørelse fastsætte regler om, at pligten også gælder for andre grupper af personer, og underretningspligten omfatter således i dag også privatansatte læger, ansatte ved fri- og privatskoler, efterskoler og frie fagskoler, samt en række andre grupper af personer, der som privatansatte er beskæftiget med børn.

Efter straffelovens §§ 156 og 157 kan offentligt ansatte og personer, der virker i offentligt hverv, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder, hvis de nægter eller undlader at opfylde en pligt, som tjenesten eller hvervet medfører eller gør sig skyldige i grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skodesløshed i udførelsen af hvervet eller i overholdelsen af de pligter, som dette medfører. Straffelovens bestemmelser omfatter alene offentligt ansatte og personer, der virker i offentligt hverv, samt enkelte øvrige persongrupper efter bestemmelser i særlovgivningen, og bestemmelserne finder således ikke anvendelse på de andre grupper af personer, som social- og ældreministeren har bestemt også er underlagt underretningspligten efter serviceloven, herunder ansatte ved fri- og privatskoler, efterskoler og frie fagskoler. Der er meget få sager om pligt- og tjenesteforsømmelse efter straffeloven i dag.

For at styrke tilsynet med underretninger til de sociale myndigheder er der udviklet en indikator, der indgår i Styrelsen for Undervisning og Kvalitets fremadrettede tilsyn med frihed og folkestyre på fri- og privatskoler forventeligt fra 2022. Alle fri- og privatskoler screenes på omfanget af underretninger, der kommer fra den enkelte skole, og det vurderes, om omfanget er lavt i forhold til gennemsnittet af underretninger foretaget af alle skoler i skolekommunen. Herefter vurderes skoler med et lavt omfang af underretninger i forhold til nogle nærmere angivne faktorer.

Løsning

Strafansvaret efter straffelovens bestemmelser om pligt- og tjenesteforsømmelse udstrækkes til også at omfatte andre grupper af personer end offentligt ansatte og personer, der udfører et offentligt hverv, så det også gælder for ansatte ved fri- og privatskoler, efterskoler og frie fagskoler. En sådan udvidelse vil fx kunne ske ved at indføre en bestemmelse direkte i serviceloven eller anden relevant særlovgivning.

Økonomi

Forslaget vurderes ikke at medføre væsentlige økonomiske konsekvenser og vurderes at kunne afholdes inden for de eksisterende økonomiske rammer.

Initiativ 13: Indsats for udbredelse af kendskab til børns rettigheder

Problem

Børns kendskab til, hvilke rettigheder de har, bør styrkes. Det er især vigtigt, at udsatte børn og unge kender deres rettigheder til at blive inddraget og hørt fx i deres sagsbehandling. Børn og unge på interne skoler skal rustes til at tage kritisk stilling og handle for at fremme egen og andres trivsel.

Løsning

Der indføres en indsats ”Kend dine rettigheder” i folkeskolen i form af undervisningsmateriale, som særligt målrettes de interne skoler. Undervisningsmaterialet kan anvendes i bl.a. samfundsfag, dansk, historie samt det obligatoriske emne SSF, som er det emne i folkeskolen, som indholdsmæssigt og fagligt bedst imødekommer de ønskede elementer. Indsatsen skal fastlægge et indhold for undervisningen i rettigheder og omfatte centrale emner, der kan undervises i, herunder særligt børns rettigheder og relevante forvaltningsretlige regler. Udarbejdelse af materialet til indsatsen skal ske i samarbejde med de relevante elev- og børneorganisationer.

Indsatsen vil være vejledende (frivillig). En vejledende indsats vil understøtte lærerne i at træffe egne indholdsvalg og kan løbende opdateres. Indsatsen og vejledningsmaterialet vil blive evalueret efter to år.

Økonomi

Nedsættelse af udvalg forventes at medføre en udgift på ca. 0,3 mio. kr. i 2022 og ca. 0,2 mio. kr. i 2023. Der afsættes desuden 0,4 mio. kr. til evaluering af indsats og vejledende materiale i 2024.

Initiativ 14: Mulighed for at etablere forlængede uddannelsesforløb for anbragte unge på ungdomsuddannelser

Problem

Anbragte unge kan have vanskeligt ved at gennemføre en ungdomsuddannelse i samme hastighed som andre elever på grund af psykiske og sociale problemer. Frafaldet for anbragte unge, der påbegyndte en ungdomsuddannelse i 2015, var på 33 pct. på de gymnasiale uddannelser og 70 pct. på erhvervsuddannelsernes grundforløb og i overgangen til hovedforløbet. For den samlede gruppe på ungdomsuddannelserne var det tilsvarende frafald på hhv. 15 og 56 pct. En undersøgelse gennemført af KL viser desuden, at kun 24 pct. af de anbragte unge har fuldført en ungdomsuddannelse seks år efter de afsluttede 9. klasse.

Løsning

Som forsøg indføres mulighed for, at uddannelsesinstitutionerne kan tilbyde anbragte unge et forlænget uddannelsesforløb på hhv. gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser, hvis der vurderes at være et behov herfor, jf. tabel 5, og såfremt det ikke indebærer uforholdsmæssigt store meromkostninger for den enkelte institution. Eleverne får hermed mere tid til at gennemføre uddannelsen, uden at der ændres på det normerede timeantal på uddannelsen.

Tabel 5 - Indførelse af forsøg med forlængede uddannelsesforløb på ungdomsuddannelserne

Erhvervsuddannelser	Gymnasiale uddannelser
Som forsøg kan erhvervsskolerne tilbyde anbragte unge, der påbegynder en erhvervsuddannelse, et forlænget uddannelsesforløb, hvor grundforløbets 2. del kan forlænges med op til 10 uger til i alt 30 uger. På hovedforløbet kan lærepladsen i dag udsættes eller gennemføres på deltid, hvis eleven kan indgå en aftale med en arbejdsgiver herom. En læreplads med nedsat tid indebærer, at eleven får en tilsvarende lavere elevløn. Da en aftale om en læreplads er et ansættelsesforhold med en arbejdsgiver, kan dette ikke gennemføres som en rettighed. Det er skolens ledelse, der efter dialog med eleven og evt. sagsbehandler vurderer, om det anbragte barn skal tilbydes forlængelse af grundforløbet, samt varigheden af forlængelsen.	Som forsøg kan institutioner tilrettelægge 2-årige uddannelsesforløb (hf) over en 3-årig periode og 3-årige uddannelsesforløb (stx, hhx og htx) over en 4-årig periode for elever, der på grund af anbringelse er forhindret i at følge undervisningen på normal vis. Det er uddannelsesinstitutionen, som efter dialog med eleven og evt. sagsbehandler eller lignende vurderer, om eleven skal tilbydes et forlænget uddannelsesforløb.

Tiltaget vil forudsætte, at anbragte unge oplyses om muligheden for forlængede forløb, samt at vejledere, sagsbehandlere og lignende oplyses om muligheden, så disse kan rådgive den unge.

Forsøget igangsættes af Børne- og Undervisningsministeriet for skoleåret 2022/23, hvis muligt, og gælder for optag i en treårig periode (til og med skoleåret 2024/2025 eller tilsvarende, hvis forsøget igangsættes senere).

Økonomi

Initiativet vurderes at medføre statslige merudgifter til SU, jf. tabel 6. Initiativet vurderes ikke at medføre øgede taxameterudgifter under Børne- og Undervisningsministeriets område.

Tabel 6 - Skøn over merudgifter til SU (efter tilbageløb) ved forsøg med forlængede uddannelsesforløb for anbragte unge på ungdomsuddannelser

Mio. kr. (2021-p)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Udgifter til SU	0,1	0,3	1,0	2,0	2,0	1,0	0,2

Initiativ 15: Skolegang for elever med længere perioder af fravær og afdækning af mulighed for individuel dispensation til forlængelse af skolegangen ud over det 18. år

Aftalepartierne opfordrer folkeskoleforligskredsen til i forbindelse med opfølgningen på evalueringen om inklusion og specialundervisning i løbet af 2022-2023 at drøfte udfordringen med børn og unge, som, grundet længere perioder af skolefravær, går glip af store dele af undervisningen, og som derfor eksempelvis ikke kan aflægge folkeskolens afgangsprøve. Herunder opfordres også til at drøfte vigtigheden af at etablere et bedre vidensgrundlag om elever med længere perioder af skolefravær og mange skoleskift. Muligheden for at fortsætte i samme dagbehandlingstilbud, såfremt det er bedst for eleven, skal i denne sammenhæng undersøges med henblik på at undgå unødige skift, ligesom det skal undersøges, om eleverne kan tage deres afgangsprøve henover flere år. I denne sammenhæng skal betydningen af elevernes fritagelse fra fag mv. for deres videre uddannelse undersøges. Aftalepartierne opfordrer folkeskoleforligskredsen til at se nærmere på behovet for fleksibilitet ift. tilrettelæggelsen af undervisningen for elever med særlige behov, herunder en bredere vurdering end en lægeerklæring ved nedsættelse af undervisningstiden. De økonomiske konsekvenser ved ovenstående vilskulle afdækkes.

Endvidere skal mulighederne for at indføre en individuel dispensation til forlængelse af skolegangen ud over det 18. år undersøges. Børne- og Undervisningsministeriet afdækker forud herfor fordele og ulemper ved en sådan mulighed samt de økonomiske konsekvenser.

Forligskredsen forpligtes til at finde finansiering inden for Børne- og Undervisningsministeriets område til fremtidige justeringer/ordninger.

Initiativ 16: Tydeliggørelse af reglerne for undervisning på julemærkehjem

Aftalepartierne er enige om, at det skal tydeliggøres i vejledninger mv. efter, hvilke regler eleverne undervises på julemærkehjemmene for at undgå, at der fremadrettet er tvivl hos kommunerne om, hvilken kommune der skal betale for børns undervisning på julemærkehjem. Initiativet vurderes at være udgiftsneutralt.